

Yttrande över Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat (SOU 2019:68) Fi2019/04318/BB

**Luleå tekniska universitet
971 87 Luleå**

Luleå tekniska universitet bedriver forskning och utbildning inom byggområdet och tar därför möjligheten att avge yttrande över SOU 2019:68 Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat.

Kommittén ger i SOU 2019:68 förslag om principer för reformering av Boverkets byggregler (BBR) och inrättande av en myndighet kallad Byggkravsnämnd för att tillämpningen av BBR ska bli mer förutsägbart och samtidigt flexibel så det finns utrymme för nya lösningar. Målsättning har varit att reglerna ska bli mindre omfattande och mer överskådliga och därigenom förenklade och ge rimliga byggkostnader.

Universitetet anser att nya myndigheter bör inrättas med stor försiktighet eftersom de ofta är förknippat med stora kostnader som bör ställas i relation till reell verksamhetsnytta.

Bakgrundsbeskrivningen till kommitténs förslag består till stor del av detaljerade redogörelser för erfarenheter som kommittén har samlat in från rundabordssamtal, hearings, möten med referensgrupp och fokusgrupp. Däremot är kommitténs egna slutsatser inte så tydliga som vore önskvärt. Betänkandet är i stor omfattning inriktat på att beskriva vad olika intressenter anser och kommittén analyserar och värderar i mindre grad dessa synpunkter.

Universitetet ser med oro på att mångårig forskning och tradition av kunskapsbaserad progress när det gäller utveckling av bostäder och bostadsbyggande inte tas tillvara i utredningen.

I utredningen slås fast att bestämmelser vid nybyggnad har stor betydelse för ökad variation i bostadsutbudet samt kostnad och resurseffektivitet. För ett förenklat byggande och en god bostadsförsörjning föreslår kommittén därför nya föreskrifter för bostäders lämplighet för sitt ändamål. Universitetet ser behovet av att kunna variera bostadsutbudet både i storlek och utformning. Sverige har en lång forskningsbaserad utveckling för god utformning av bostäder. Det är därför av vikt att kraven i BBR inte kommer att förenklas så att funktionerna i bostaden försämras avsevärt mot tidigare.

Universitetet tillstyrker att flera funktioner i små bostäder kan göras på samma yta men att det är av stor vikt att olika funktioner kan avskiljas i större bostäder för att det ska fungera för många boende i samma bostad.

Universitetet avstyrker förslaget att bostäder vid nybyggnad kan utföras utan köksinredning. Däremot är det mindre viktigt med skåp för klädförvaring, då många vill välja andra former än traditionella garderober.

Kommittén föreslår att kontroll av byggen genom att certifierade sakkunniga avskaffas och att samtliga kontroller i stället ska göras inom ramen för byggherrens egenkontroll. Redan idag medför det risk för jävssituation. Byggskador har ökat under senare år vilket visas genom Boverkets utredning och rapport "Kartläggning av fel och brister inom byggsektorn" (2018). Arbetsmiljön inom byggsektorn har försämrats vilket undersöks i ett forskningsprojekt inom

Arbetsvetenskap vid Luleå tekniska universitet. Detta visar på att byggkontroll inom byggverksamhet behöver stärkas inte försvagas.

Universitetet betonar att det är olämpligt att avskaffa certifierade sakkunniga och att byggkontrollen i stället behöver förstärkas.

Kommittén hävdar att förenklade byggregler medför lägre kostnader och högre resurseffektivitet. Yteffektivare bostäder innebär naturligt nog minskad resursanvändning. Däremot är orsakerna till Sveriges höga byggkostnader mycket komplexa, vilket visas genom flertalet utredningar. Det är alltför förenklat att påstå att förenkling av byggreglerna kommer att få stor betydelse för minskning av byggkostnaderna. Ser man över byggnaders livscykel har kvaliteter i funktioner och material också stor betydelse för en byggnads kostnader över tid.

Kommittén anser att en upprustning av vårt befintliga bostadsbestånd blir svår att genomföra på grund av otydligheter i 8 kap. 2 § PBL. Kommittén menar att det råder språkförbistring och oklarhet i byggsektorn om vissa ingrepp i en byggnads väsentliga delar medför ”nybyggnadskrav” på hela huset. Begreppet ”ombyggnad” har i bygglagstiftning och hos allmänheten och i branschen betytt olika saker. Det finns många liknande begrepp som *ändring, omvandling, underhåll, reparation, renovering, modernisering* etc.

Universitetet betonar att begreppen och skillnaderna i krav vid om- respektive nybyggnad klargörs innan begreppet ombyggnad tas bort.

Kravnivåerna vid ombyggnad och andra ändringar är i huvudsakligen lika. Även vid ombyggnad ska göras anpassningar av kraven och avsteg från kraven med hänsyn till ändringens omfattning, byggnadens förutsättningar samt lagens krav på varsamhet vid ändring av byggnader och förbudet mot förvanskning av särskilt värdefulla byggnader. Enligt nuvarande bestämmelse får en byggherre göra avsteg från nybyggnadskraven *de/s* med hänvisning till varsamhetskravet och förvanskningförbudet, *de/s* med hänsyn till byggnadens förutsättningar. Värdefull kunskap finns i den forskning om kulturhistorisk och arkitektonisk värdefull bebyggelse som bedrivs inom Arkitektur vid universitetet.

Universitetet betonar vikten av att bestämmelser är starka för varsamhet vid ombyggnad och renovering av både kulturhistorisk och arkitektonisk värdefull bebyggelse.

Universitetet avstyrker därför förslaget att ta bort begreppet ombyggnad i BBR.

Värdet av sakkunnigt bistånd vid bedömning av kulturvärden är idag tydligt genom de certifierade sakkunniga. Kommittén berör dock inte vilken roll och betydelse dessa experter spelar i byggprocessen i dagens system. Betydelsefulla kontrollpunkter när det gäller kulturvärden gör att det fordras ett stort mått av sakkunskap för att kunna utföra kontrollerna.

Universitetet betonar därför den betydelse de certifierade sakkunniga fyller för bevarande av kulturvärden.